

## Majandusaasta aruanne

<b>Nimi</b>	<b>EESTI ADVOKATUUR</b>
<b>Registrinumber</b>	74000027
<b>Aadress</b>	Rävala pst 3, Tallinn 10143
<b>Telefon</b>	+372 662 0665
<b>Faks</b>	+372 662 0677
<b>Elektronpost</b>	<a href="mailto:advokatuur@advokatuur.ee">advokatuur@advokatuur.ee</a>
<b>Interneti kodulehekülg</b>	<a href="http://www.advokatuur.ee">www.advokatuur.ee</a>
<b>Majandusaasta algus</b>	01.01.2023
<b>Majandusaasta lõpp</b>	31.12.2023
<b>Audiitor</b>	Villems & Partnerid OÜ Toomas Villems
<b>Lisatud dokumendid</b>	Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

## Sisukord

Tegevusaruanne 2023 .....	3
Bilanss.....	14
Tulude ja kulude aruanne.....	15
Rahavoogude aruanne.....	16
Netovara muutuste aruanne .....	17
Raamatupidamise aastaaruande lisad .....	18
Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused .....	18
Lisa 2. Raha ja pangakontod .....	21
Lisa 3. Finantsinvesteeringud.....	21
Lisa 4. Nõuded liikmete vastu.....	21
Lisa 5. Sihtfinantseerimise nõuded .....	21
Lisa 6. Muud lühiajalised nõuded .....	21
Lisa 7. Ettemaksud teenuste eest .....	22
Lisa 8. Immateriaalne põhivara.....	22
Lisa 9. Sihtfinantseerimine riigi õigusabiks ja avalik-õiguslikeks ülesanneteks .....	22
Lisa 10. Võlad osutatud riigiõigusabi eest .....	23
Lisa 11. Võlad töövõtjatele .....	23
Lisa 12. Maksukohustised .....	23
Lisa 13. Saadud lühiajalised ettemaksud .....	24
Lisa 14. Tulud.....	24
Lisa 15. Tegevuskulude sihtfinantseerimine .....	24
Lisa 16. Riigi õigusabi osutamine ja korraldamine .....	25
Lisa 17. Kutsekoolituse korraldamine.....	25
Lisa 18. Advokaadieksami korraldamine .....	25
Lisa 19. Aukohtu tegevus.....	26
Lisa 20. Järelevalve tegevus.....	26
Lisa 21. Õigusloome tegevus .....	26
Lisa 22. Välissuhtluse tegevus .....	26
Lisa 23. Liikmesusega seotud tegevus .....	27
Lisa 24. Kommunikatsioonitegevus .....	27
Lisa 25. Administreerimine .....	28
Lisa 26. Tööjõukulud .....	28
Lisa 27. Kasutusrent .....	29
Lisa 28. Tehingud seotud osapooltega .....	29
Juhatuse allkirjad 2023. aasta majandusaasta aruandele.....	30

## Tegevusaruanne 2023

### Sissejuhatus

Eesti Advokatuur on advokaatide omavalitsuslikel põhimõtetel tegutsev kutseühendus õigusteenuse osutamise korraldamiseks era- ja avalikes huvides ning advokaatide kutsealaste õiguste kaitsmiseks. Eesti Advokatuur on avalik-õiguslik juriidiline isik. Oma tegevuses juhindub kutseühendus seadustest, advokatuuri organite õigusaktidest ja headest tavadest, samuti Euroopa Liidu õigusaktidest, CCBE (*The Council of Bars and Law Societies of Europe*) aktidest, mh viimase poolt vastuvõetud eetikakoodeksist Euroopa advokaatidele ning Euroopa õiguskutse tuumpõhimõtete hartast.

Advokatuuri pädevuses on:

- liikmete advokatuuri vastuvõtmine ja sealt väljaarvamine;
- järelevalve advokatuuri liikmete kutsetegevuse ja kutse-eetika nõuete täitmise üle;
- järelevalve Eestis tegutsevate välisriigi advokaatide kutsetegevuse ja kutse-eetika nõuete täitmise üle;
- advokaatide täiendusõppe korraldamine;
- riigi õigusabi osutamise korraldamine ning oma liikmete kaudu riigi õigusabi osutamise tagamine;
- advokatuuri vara valitsemine;
- advokaatide muude kutseküsimuste lahendamine.

### Advokatuuri struktuur

Advokatuur tegutseb oma organite kaudu. Advokatuuri organid on üldkogu, esimees, juhatus, revisjonikomisjon, aukohus ja kutsesobivuskomisjon. Advokatuuri kõrgeim organ on üldkogu, kuhu kuuluvad kõik advokatuuri liikmed.

Põhjalikum ülevaade kõigi organite tegevusest on esitatud advokatuuri 2023. aasta aastaraamatus.

Advokatuuri juhatuse otsusega on loodud ja tegutsesid 2023. aastal kaksteist teemakomisjoni:

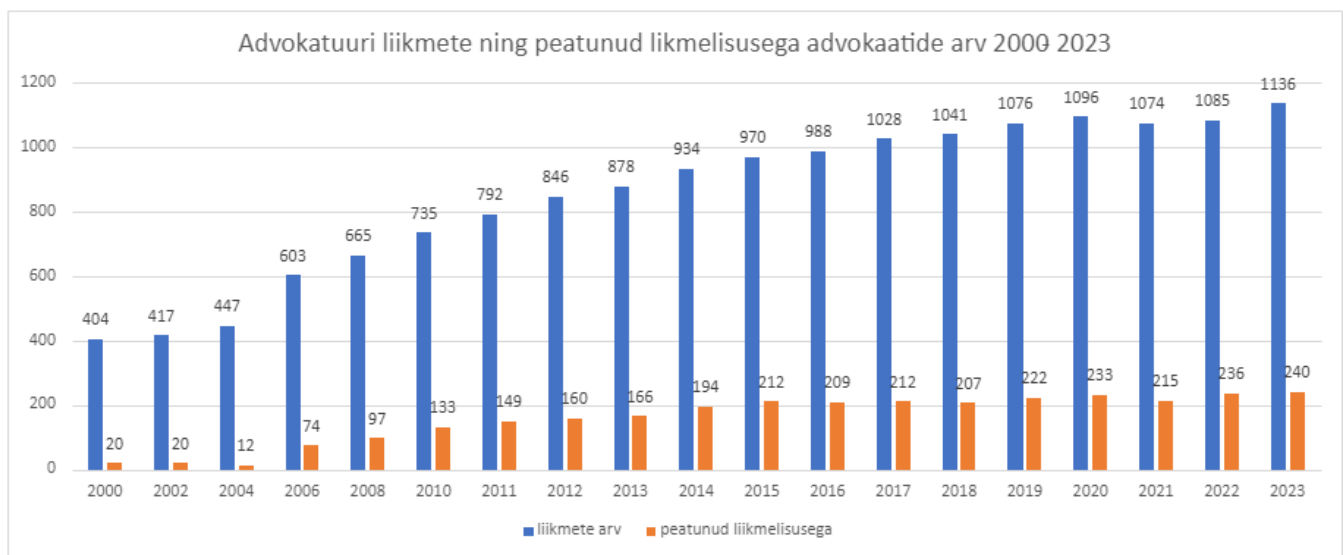
- Eetika- ja metoodikakomisjon
- Põhiõiguste komisjon
- Äriõiguse komisjon
- Perekonnaõiguse komisjon
- Riigi õigusabi komisjon
- Intellektuaalse omandi ja IT-õiguse komisjon
- Maksejõuetusõiguse komisjon
- Maksuõiguse komisjon
- Tööõiguse komisjon
- Konkurentsõiguse komisjon
- Haldusõiguse komisjon
- Finantsõiguse komisjon

Põhjalikud ülevaated komisjonide tegevusest on esitatud advokatuuri 2023. aasta aastaraamatus.

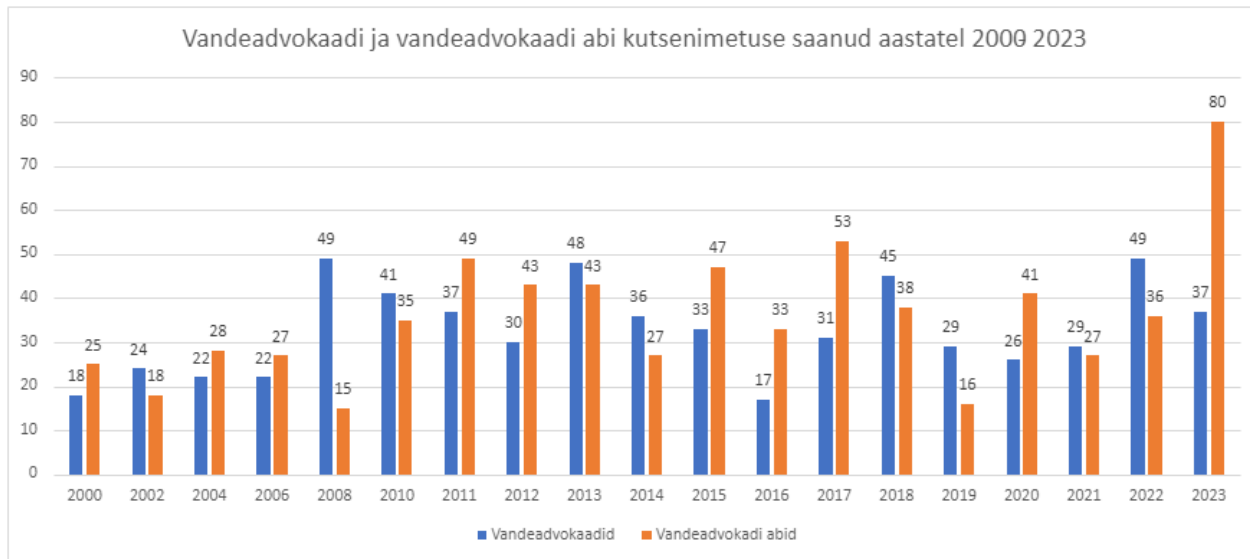
Lisaks komisjonide tegevusele koguneb karistusõiguse ning väärteo- ja kriminaalmenetluse valdkonna advokaatide koostöö ümarlauad, mis aitavad valdkonna advokaatidel vahetada kogemusi ning arutada praktilisi küsimusi.

### Advokatuuri liikmeskond

2023. aasta statistilisest ülevaatest nähtub, et möödunud aastal advokatuuri liikmeskond kasvas. 31.12.2023 seisuga oli advokatuuris 1136 liiget. Peatunud liikmesuse arv samuti veidi kasvas, avalikku teenistusse asus 15 ja õigusteaduse magistrakraadi nõudvale tööle asus 37 advokaati; (2022. aastal 5 ja 28; 2021. aastal 10 ja 32). Advokatuurist lahkus 32 liiget.



2023. aastal kasvas rekordiliselt vandeadvokaatide abide arv võrreldes 2022. aastaga (44 võrra). Kokku sai uue kutsenimetuse 117 advokaati.



## Advokatuuri juhtimine

2023. aastal toimus 28 juhatuse istungit, sh 4 elektroonilist istungit. Istungitel olid päevakorras advokatuuri kui kutseorganisatsiooni igapäevatööd puudutavad küsimused, advokaadi kutse-etiika põhimõtete järgimine kutsetegevuses, advokatuuri puudutavate eelnõude ja seadusloome küsimused ning riigi õigusabi korraldamisega seotud küsimused. Istungid toimusid hübriidina samaaegselt nii füüsiliselt kui MS Teams keskkonnas.

Olulisemad sündmused ja tegevused 2023 aastal:

- Aasta alguses jätkus ka 2022. aastal advokatuuri esimehe Imbi Jürgeni eestvedamisel alustatud intervjuusarja „Naised advokaadibüroode tipus“ avaldamine. Intervjuusarjaga saab tutvuda advokatuuri kodulehel ja advokatuuri Facebooki lehel.
- 2023. aasta veebruaris alustati uue intervjuusarjaga alaealistele õigusabi osutavate advokaatidega.
- 03.03.2023 käis advokatuuri kantsler Leen Eenpalu Raadio Kuku saates “Sihik” rääkimas advokatuuri ettepanekutest uuele valitsusele.
- 14.03.2023 toimus pidulik vandeadvokaatide ja vandeadvokaadi abide vastuvõtt Tallinna Ringkonnakohtu saalis. Vandeadvokaadiks sai 25 advokaati ja advokatuuri võeti vastu 51 vandeadvokaadi abi.
- 21.03.2023 pidulikult juhatuse istungil andis vandeadvokaadi vande Liisbeth Lillo.
- 02.05.2023 ilmus advokatuuri aastaraamat.
- 05.05.2023 toimus advokatuuri üldkogul. Üldkogul omistati advokatuuri kõrgeim tunnustus, Advokatuuri Teenetemedal, vandeadvokaat Jaanus Tehverile.
- 10.05.2023 toimus advokatuuri esindajate ja ELSA Estonia kohtumine
- 09.06.2023 toimus Von Stackelberg Hotelli tällakuuris advokatuuri strateegiapäev.
- 28.06.2023 toimus advokatuuri juhatuse kohtumine president Alar Karisega.
- 03.08.2023 pidulikult juhatuse istungil andis vandeadvokaadi vande Steven-Hristo Evestus.
- 22.09.2023 toimus Kultuurikatlas advokatuuri aastapidu.

- 22.09.2023 toimunud aastapeol kuulutati välja Advokatuuri Teemanti laureaadid: Oliver Nääs ja Tiina Mare Hiob.  
Aunimetuse nominendiks esitati kokku 8 vandeadvokaati, lisaks laureaatile veel Kalle-Kaspar Sepper, Indrek Sirk, Indrek Kukk, Leon Glikman, Triinu Hiob ja Annika Vait.
- 01.10.2023 õnnitlesid advokatuuri esimees Imbi Jürgen ja juhatuse liige Kaspar Lind vandeadvokaat Sirje Musta 50. tööjuubeli puhul Tartus.
- 03.10.2023 toimus vandeadvokaatide ja vandeadvokaadi abide pidulik vastuvõtt Tallinna Ringkonnakohtus. Ametisse vannutati 9 uut vandeadvokaati ning advokatuuri liikmeks sai 28 vandeadvokaadi abi.
- 12.10.2023 toimus üritus "Kes siis ikkagi on advokaat?", kus teiste seas rääkis advokaadi kutse-eeetika vaatest Eesti Advokatuuri juhatuse liige Kaspar Lind ja Eesti Noorte Advokaatide Ühing - ENAÜ juhatuse liige Georg Kuusik.
- 20.10.2023 osales Eesti Advokatuur riigikohtu menetluskonverentsil.
- 24.10.2023 andis pidulikult juhatuse istungil vandeadvokaadi vande Mirjam Vichmann.
- 07.11.2023 toimus advokatuuris kohtumine justiitshalduspoliitika asekancleri Mari-Liis Mikliga, vabakutsete talituse juhi Kairit Kirsipuu ja nõuniku Alar Mustaga.
- 17.11.2023 toimus restoranis "Mood" staažikate advokaatide tänulõuna.
- Aastaringelt osalesid advokatuuri esindajad kohtute haldamise nõukoja, kohtunikeksamikomisjoni ja kohtunike koolitusnõukogu töös.

## Täiendkoolitused ja eksamid

2023. aastal toimus 17 koolitust, sh toimusid kaks koolitust koostöös Riigikohtu õigusteabe- ja koolitusosakonnaga ja koolituskava väliselt lisanud üks koolitus koostöös Justiitsministeeriumiga.

Advokatuuri juhatuse vastavasisuliste otsustega 13.12.2022 (päevakorrapunkt 5.1) ja 30.05.2023 (päevakorrapunkt 4.1) täiendati riigi õigusabi korras alaealistele õigusabi osutavatele advokaatidele kohustuslikuks määratud koolituste nimekirju. Lisaks juba olemasolevale kolmele koolitusele lisati veel kolm koolitust, mis tuleb advokaatidel läbida 2023-2024. aasta jooksul.

Alates 2025. aastast peavad riigi õigusabi korras alaealistele õigusabi osutavad advokaadid olema läbinud järgmised advokatuuri koolitused:

- Laste arengupsühholoogia (s.h. aju areng, arengu etapid, kiindumussuhte teooria jne) Laste küsitlemine
- Laste õigused
- Vägivalla spetsiifiline vorm – vanemast võõrandamine
- Alaealiste esindamisega seotud juhendi praktiline töötuba
- Lapsesõbralik vestluskunst

Toimunud koolitustest kolm toimus sel aastal veebis, viis kohapealse osalemisega ning teistel koolitustel oli võimalik osaleda nii kohapeal kui veebi vahendusel.

Mitmed koolitused olid piiratud osalejate arvuga ning see tõi keskmise koolitusel osalejate arvu 149 inimeseni, aga kui vaadata koolitusi, kus osalejate piirarvu ei olnud ning osaleda oli võimalik ka veebi teel, siis selliste koolituste puhul kujunes keskmiseks osalejate arvuks 199 osalejat koolituse kohta.

Kokku osales advokatuuri koolitustel läbi aasta 2537 inimest.

Koolitustel osalemine on aina rohkem kolinud üle veebi ning kui koolitusel osalemisel on valik, kas tulla kohapeale või vaadata veebiülekanes, siis 93% osalejatest eelistab jälgida koolitust veebis.

Hea meel on näha, et aina enam leitakse üles ka järelevaatamise võimalused. 2023. aasta jooksul oli võimalik järelevaatamises läbida 27 erinevat koolitust. Sellist võimalust kasutati kokku 573 korral, mis teeb 150 vaatajat rohkem kui oli eelmise, 2022. aasta jooksul.

Kõige täpsema nimekirja ajahetkel järelevaadatavate koolituste kohta leiata advokatuuri kodulehelt.

2023. aastal oli advokaatidel taas võimalus osaleda piiratud arvul kohtunikele ja prokuröridele suunatud koolitustel ning kohtunikel ja prokuröridel osaleda advokatuuri korraldatavatel koolitustel. See kokkulepe ei hõlma koostöös korraldatud koolitusi, vaid annab võimaluse osaleda teise osapoole korraldataval koolitusel. Kokkuleppe raames osales advokatuuri koolitustel 11 kohtunikku ja 21 prokuröri ning advokaate Riigikohtu korraldatud koolitustel 44 ja prokuratuuri korraldatud koolitustel 15.

## Riigi õigusabi

2023. aastal jätkas advokatuur tööd riigi õigusabi õiglaste ja kestlike tasumäärade nimel, et hoida ära 2022. aastal toimunud riigi õigusabi osutamise kriisi kordumine tulevikus ning leida viise, kuidas motiveerida nii uusi advokaate riigi õigusabi osutamise alustama kui ka staažikaid teenuse osutajaid jätkama. Kui 2022. aasta septembris enamik riigi õigusabi osutavatest advokaatidest loobus uute tellimuste vastuvõtmisest ning riigi õigusabi jäi osutama vaid 19 advokaati, oli tegemist suure kriisiga, mida advokatuuril õnnestus ajutiselt stabiliseerida lisakoeffitsiendi pakkumisega. Samal ajal pidas advokatuur intensiivselt läbirääkimisi Justiitsministeeriumiga riigi õigusabi tasude suurendamiseks. Olenemata advokatuuri poolsetest püüdlustest, justiitsministri 26.07.2016 määrust nr 16 „Advokaadile riigi õigusabi tasu maksmise ja kulude hüvitamise kord“, 2022. aastal ei siiski ei muudetud, mistõttu jätkus intensiivne töö ka 2023. aasta alguses.

06.02.2023 jõustusid justiitsministri 26.07.2016 määrust nr 16 „Advokaadile riigi õigusabi tasu maksmise ja kulude hüvitamise kord“ muudatused, millega suurendati riigi õigusabi osutamisel pooltunni eest makstavat tasumäära 36 eurole nendes tasuliikides, kus seni kehti kas 27 euro või 30 euro suurune pooltunni tasu. Haldusmenetluses ja halduskohtumenetluses tõusis riigi õigusabi osutamise tasu seniselt 36 eurolt 39 eurole pooltunni kohta. Pooltunnitasu suuruse muutmise tõttu suurendati ka õigusabi osutamise piirmäärade suurust. Teise muudatusena sätestati advokatuuri ettepanekul kohtumenetluse käigus kriminaaltoimikuga tutvumise eest tasu riigi õigusabi esindajale või kaitsjale, kes ei ole samas kriminaalasjas varem toimikuga tutvunud. Advokatuuri hinnangul oli see vajalik, et tagada ühtne kohtupraktika ning vältida olukorda, kus kohus jätab kohtumenetluse käigus riigi õigusabi korras esindama või kaitsma asunud advokaadile toimikuga tutvumise eest tasu välja mõistmata põhjusel, et tegemist on kohtueelse menetluse toiminguga. Lisaks taastati riigi õigusabi osutamise seoses isikliku või advokaadibüroo sõiduki kasutamise kulude hüvitamisel makstav summa 0,15 eurolt 0,30 eurole läbitud kilomeetri kohta.

Seega saavutati 2023. aasta alguses äärmisel vajalik tasumäärade tõus. Samas ei olnud tõus kahjuks piisavalt suur ega vastata advokatuuri poolt esitatud taotlusele ja advokaatide ootustele, mistõttu on riigi õigusabi advokatuuri hinnangul jätkuvalt alarahastatud. Advokatuuri taotlus oli suurendada riigi õigusabi tunnitase kõigides riigi õigusabi liikides vähemalt 110 euronit (käibemaksuta) ja sõiduki kasutamise kulude hüvitamise summat vähemalt 0,40 euronit kilomeetri kohta. Advokatuur jätkas seetõttu 2023. aastal tööd tasude suurendamise eesmärgil ka pärast veebruaris jõustunud muudatusi. Advokatuur on seisukohal, et riigi õigusabi eest makstavat tasu ning seega kogu riigieelarvest advokatuurile avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks eraldatavat summat on vajalik tõsta 2024. aastal, et tagada riigi õigusabi

jätkusuutlikkus ja kvaliteet, õigusabi piisav ja regionaalselt ühtlane kättesaadavus ning riigi õigusabi saajate õiguste kaitse. Advokatuur töötab edasi õiglaste ja jätkusuutlike riigi õigusabi tasumäärade nimel.

Riigi õigusabi infosüsteemis (edaspidi RIS) on ennast püsivalt riigi õigusabi osutajaks märkinud ligikaudu 100 advokaati (st osutajate täpne arv on ajas muutuv, nt 10.01.2023 seisuga oli RÕA osutavaid advokaate 101, aastalõpu seisuga 109, kuid 10.01.2024 seisuga uuesti 101). Riigi õigusabi tellimusi oli 2023. aastal kokku 10 646, mis viitab selgelt, et riigi õigusabi osutavad advokaadi on ülekoormatud. Advokatuur tegeles seetõttu 2023. aastal riigi õigusabi atraktiivsuse tõstmisega. Lisaks tasumäärade suurendamise läbirääkimistele loodi advokatuuris 2023. aastal riigi õigusabi populariseerimise töögrupp, kuhu kuulusid vandeadvokaadid Dmitri Skoljar ja Triin Toom advokatuuri juhatusest, vandeadvokaadid Eva Tibar, Marika Jaanson ja Karine Nersesjan riigi õigusabi komisjonist, vandeadvokaadi abid Gerda Grauberg ja Maris Milpak Eesti Noorte Advokaatide Ühingust (ENAÜ) ja lisaks vandeadvokaat Silver Reinsaar kriminaalajades õigusabi osutava spetsialistina ning vandeadvokaat Katrin Jennsen perekonnaõiguse komisjoni liikme ja tsiviilajades õigusabi osutava spetsialistina. Töögrupil toimus 4 koosolekut, mille käigus arutati riigi õigusabi osutamist tutvustavate ürituste korraldamist.

Eesti Advokatuur ja Eesti Õigusteaduse Üliõpilaste Liit (EÕÜL) koostöö tulemusena korraldati 07.11.2023 üliõpilastele hariv üritus riigi õigusabi osutamise müütide ja tegelikkuse teemal. Põnevamate kaasuste näidetel arutati, millist väärtust pakub riigi õigusabi valdkonnas tegutsemine advokaatidele ja ühiskonnale tervikuna. Üritusel jagasid oma riigi õigusabi osutamisega seotud kogemusi vandeadvokaadid Katrin Jennsen ja Silver Reinsaar.

Advokatuur jätkab ka 2024. aastal tööd riigi õigusabi osutamisse uute advokaatide kaasamise eesmärgil. Seejuures loodab advokatuur jätkata edukat koostööd EÕÜL-ga.

### **Koostöö Lastekaitse Liiduga**

Ajavahemikul 12.01.-31.12.2023 toimus Hea nõu lastega peredele! projekti raames kokku 113 nõustamist. Nõustamised toimusid teenuse suurema kättesaadavuse tagamiseks telefoninõustamistena. Endiselt on nõustamise teemadeks kõige rohkem elatise ja suhtluskorraga seonduvad küsimused

Teemad, millega käesoleval perioodil nõustamisele registreeruti: Hooldusõigus (sh peatamine, piiramine, ainuhooldusõigus); elatis (täitmine, elatisabi taotlemine, vähendamine, suurendamine); otsustusõigus (lapse elukoht, reisimine, vajalik ravi); varalised küsimused (sh ühised laenud, ühise elamispinnaga seonduv, ühisvara sh jagamine, pärimine); lapse õigused suhetes vanematega, lahutus; piiriülesed juhtumid, sh kodakondsus, vanemate õigused, suhtluskord, elatis; lähisuhte vägivald; Haridusameti otsuse vaidlustamine; lapse õigused haridusasutuses; õigus lasteaiakohale, lapsendamisest loobumine; laste hooletusse jätmine (uimastisõltuvuses vanem); lastekaitsetöötaja õigused ja kohustused (vahetamine); kohtumenetlusega seonduv; vanavanem ahistab; eestkoste pikendamine UA sõjapõgenikust lapsele; lapse õigused kriminaalmenetluses.

### **Osalemine Euroopa Liidu Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukogu (CCBE) tegevuses**

Advokatuur võttis osa CCBE alalise komitee ja plenaaristungitest ning vastas erinevatele CCBE uuringutele ja küsimustikele. Samuti oli advokatuur infovahetuses teiste advokatuuride esindajatega päevakajalistel teemadel advokaadikutse- ja advokatuuridega seonduvalt.



16.02.2023 toimus CCBE erakorraline plenaaristung ja alalise komitee istung Viinis. Plenaaristungil toimus mh hääletamine Venemaa Advokatuuri vaatlejaliikme staatuse üle. Eesti Advokatuur hääletas Venemaa Advokatuuri CCBE-st väljaarvamise poolt. Vastu võeti otsus Venemaa Advokatuuri liikmesus CCBE-s peatada. Istungitel esindas advokatuuri esimees Imbi Jürgen.

29.09.2023 toimus CCBE alalise komitee istung Varssavis. Advokatuuri esindas kohtumisel esimees Imbi Jürgen. Olulisemad teemad komitee päevakorras olid CCBE 2024. aasta eelarve projekt ning CCBE kodukorra muudatuste eelnõu, CCBE võimalik koostöö Euroopa Advokatuuride Föderatsiooniga (European Bars Federation, FBE) ja Euroopa Noorte Advokaatide Ühendusega (European Young Bar Association, EYBA) ning CCBE ettepanekud Euroopa advokaadikutse kaitse konventsiooni (European Convention on the protection of the profession of lawyer) sõnastuse kohta.

24.11.2023 toimus CCBE plenaaristung Ateenas. Advokatuuri esindas kohtumisel advokatuuri delegatsiooni liikmed Kadri Kallas ja Imbi Jürgen. Kohtumisel arutati muuhulgas CCBE arengustrateegiat, põhikirja muudatusi ning valitakse uus presidentuur.

## Välissuhtus

16.-17.02.2023 toimus 51. Euroopa Advokatuuride Presidentide Konverents Viinis. Konverentsi teema oli “Kui palju läbipaistvust vajab õigusriik?”. Konverentsil esindas advokatuuri esimees Imbi Jürgen.

22.02.2023 osalesid esimees Imbi Jürgen, juhatuse liige Kadri Kallas ja jurist Merit Aavekukk-Tamm 2023. aasta Rule of Law raporti intervjuul Euroopa Komisjoniga. Anti ülevaade advokatuurile olulistest päevakajalistest teemadest ning vastati komisjoni poolt esitatud küsimustele. Euroopa Komisjoni esindajatele pakkus väga suurt huvi riigi õigusabi madalate tasude probleem. Rule of Law Raport annab liikmesriigiti ülevaate positiivsetest ja negatiivsetest arengutest neljas õigusriigi põhivaldkonnas: kohtusüsteem, korruptsioonivastane raamistik, meedia pluralism ning muud institutsionaalsed küsimused. Raport on osa Euroopa Liidu väärtuste edendamise ja kaitsest. Advokatuurile annab see võimaluse juhtida tähelepanu olulistele probleemidele ning võimaluse need laiema tähelepanu keskmesse viia.

15.-19.05.2023 külastas Eestit kõrgetasemeline Armeenia Justiitsministeeriumi esindus, et tutvuda Eesti justiitsüsteemiga ja eelkõige elektrooniliste lahenduste kasutamise võimalustega. Delegatsiooni kuulusid teiste seas Armeenia justiitsminister Grigor Minasjan, asejustiitsminister Ara Mkrtšjan ning kõrgema justiitsnõukogu esimees Karen Andreasjan. Delegatsioon kohtus ka esimees Imbi Jürgeniga, kes andis ülevaate õiguselukutsetest Eestis, advokatuuri tegevusest, mh riigi õigusabist ja riigi õigusabi infosüsteemist ning selgitas meie advokaatide töös enim kasutatavaid IT-lahendusi, sh Riigi Teataja ning xLaw võimalusi.

24.-25.05.2023 toimus Helsingis IBA advokatuurijuhtide iga-aastane konverents. Arutati teemadel nagu advokatuuride juhtimine Covid pandeemia järgsel ajal, vaimse tasakaalu säilitamine advokaadikutsetes, abi vajavate advokatuuride toetamine ning advokaadikutse maine parandamine. Esimees Imbi Jürgen esines konverentsil panelistina arutelus teemal „Advokatuuride juhtimine Covid-pandeemia järel“, kus tutvustas Eesti advokatuuris pandeemia ajal kasutusele võetud töökorralduslikke lahendusi, sh eelkõige

üldkogu läbiviimist elektrooniliselt ning pandeemia järel kasutatavaid hübriidlahendusi advokatuuri juhtimisel ja töökorralduses.

06.06.2023 võttis esimees Imbi Jürgen Euroopa väliskohtunike vahetusprogrammi (EJTN General Exchange) raames vastu 6 tsiviilasjadega tegelevat kohtunikku Poolast, Saksamaalt, Rumeeniast, Tšehhist, Ungarist ja Austriast. Esimees andis kohtunikele ülevaate advokatuuri ülesannetest Eestis ning arutleti erinevatel teemadel mh riigi õigusabi ning väljakutsed advokaatide töö tutvustamisel vaba õigusteenuste turu tingimustes. Programmi algatas 2005. aastal Euroopa Parlament põhieesmärgiga täiendada Euroopa kohtunike praktilisi teadmisi teistest kohtusüsteemidest. Vahetusprogrammi eesmärk on ka arendada Euroopa õiguskultuuri, mis põhineb õigusasutuste vastastikusel usaldusel Euroopa ühises õigusruumis.

12.06.2023 andsid kantsler Leen Eenpalu ja jurist Merit Aavekukk-Tamm videointervjuul Helsingi ülikooli doktorant Frida Alizadeh Westerlingile ülevaate riigi õigusabiga seotud digitaalsetest lahendustest. Helsingi ülikool viis Soome Justiitsministeeriumile läbi uuringut riigi õigusabi teenuste digitaliseerimise võimalustest.

26.07.2023 toimus videokonverentsi teel kohtumine advokatuuri ja Suurbritannia keskkonnaõiguse assotsiatsiooni aseesimehe, advokaat Nina Pindhami vahel. Advokatuuri esindasid kohtumisel esimees Imbi Jürgen, vandeadvokaat Siim Vahtrus ning jurist Merit Aavekukk-Tamm. Kohtumisel tutvustas Nina Pindham Inglismaa ja Walesi advokaatide kutseorganisatsiooni The Law Society kehtestatud juhendit, mis käsitleb kliimamuutuste mõju advokaatide kutsetööle. Advokatuur leiab, et kliima- ja keskkonnaküsimustega arvestamine advokaaditöös on muutumas üha aktuaalsemaks ka Eestis ning advokatuuril võib tulevikus olla vajalik büroodele välja töötada juhised kliimamõjudega arvestamiseks klienditöös ning advokaadibüroode enda kliimamõju hindamiseks.

03.08.2023 toimus advokatuuri kantseleis kohtumine Euroopa Liidu Varjupaigaameti, European Union Asylum Agency (EUAA) esindajate Raphaëlle Chamignoni ja Judit Tanczosega. Advokatuurist osalesid vandeadvokaat Keijo Lindeberg ja jurist Kristiina Ivanova ning kantsler Leen Eenpalu. Kohtumisel tutvustasid EUAA esindajad varjupaigavaldkonnas õigusteenuse osutajatele vajalikku teavet ja töövahendeid nagu kohtupraktika andmebaas ja sellega seotud publikatsioonid. Samuti teabeplatvormi funktsionaalsusi, võrdleva analüüsi metoodikat ja valimit olulisemast varjupaigaõiguse kohtupraktikast ning regulaarseid ja temaatilisi menetluspraktika raporteid.

09.08.2023 tutvusid Soome Advokatuuris advokatuuri digitaliseerimislahendustega, tööruumide ja töökorraldusega juhatause liige Risto Hübner, kantsler Leen Eenpalu, jurist Kersti Puuri ning arendus- ja koolitusspetsialist Ivika Viil. Võõrustajad olid kantsler Niko Jakobsson; Jonni Veikkonen, jurist õiguspoliitika ja rahvusvaheliste suhete alal ning Jouko Katajamäki, infotehnoloogia spetsialist.

14.-16.09.2023 toimus Helsingis Euroopa advokatuuride tegevjuhtide ehk CEEBA (Chief Executives of European Bar Associations) konverents. Advokatuuri esindajana osales kantsler Leen Eenpalu. Konverentsil arutati teemadel nagu riigi õigusabi alarahastatus, tehisintellekti kasutamine kutsetöös, tasakaal eetika ja kliendi huvide vahel ning infoturve.

16.10.2023 osales esimees Imbi Jürgen video teel konverentsil “Euroopa advokatuurid ja pro bono“, mille korraldasid Brüsselis advokaadibüroo DLA Piper ja pro bono õigusabi strateegilise vahendamisega

tegelev organisatsioon PILNet. Osalesid esindajad 20 Euroopa advokatuurist, kes jagasid kogemusi sellest, kuidas nende riikides advokaatide pro bono töö on levinud ja kuidas advokatuurid seda toetavad.

12.-13.10.2023 külastas Eestit Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ajutine uurimisrühm "Põhiõigused ja õigusriigi põhimõte". Uurimisrühm keskendub oma töös peamistele põhiõigustele ja õigusriigi põhimõtte küsimustele, mis on kodanikuühiskonna jaoks eriti olulised. Töö käigus külastatakse erinevaid Euroopa Liidu liikmesriike ning koostatakse vastav raport. Eesti visiidi käigus keskenduti teemadele nagu sotsiaalpartneritega seotud põhiõigused, ühinemis- ja kogunemisvabadus, sõna- ja meediavabadus, õigus mittediskrimineerimisele ning õigusriigi küsimused. Advokatuuri esindas õigusriigi küsimuste ülevaate andmisel juhatuse liige Kadri Kallas.

29.10-03.11.2023 toimus IBA aastakonverents Pariisis, kus advokatuuri esindas esimees Imbi Jürgen.

10.11.2023 tutvustas esimees Imbi Jürgen advokatuuri Euroopa Justiitskoolitusvõrgustiku (EJTN) vahetusprogrammi raames kuuetele prokurörile Bulgaariast, Saksamaalt ja Rumeeniast Eesti Advokatuuri tegevust ja advokaadikutse korraldust Eestis. Euroopa riikide prokurörid viibisid Eestis kahepäevasele visiidil ning selle aja jooksul toimusid kohtumised Prokuratuuris, Justiitsministeeriumis, Kaitsepolitseiametis, Keskkriminaalpolitseis, Riigikohtus, Maksu- ja Tolliametis, Harju Maakohtus, Tallinna Vanglas, Ida Prefektuuris, Riigikogus, Eesti Kohtuekspertiisi instituudis ja külastati ka E-Estonia showroomi. Programmi eesmärk on tutvuda teiste riikide õigussüsteemiga ning jagada erinevate riikide kogemusi.

24.11.2023 toimus CCBE plenaaristung Ateenas. Advokatuuri esindasid kohtumisel esimees Imbi Jürgen ja CCBE Eesti delegatsiooni juht Kadri Kallas. Plenaaristungil kinnitati muuhulgas CCBE 2024. aasta eelarve ja kodukorra uus redaktsioon ning kiideti heaks Bosnia ja Hertsegoviina advokatuuri ja Serbia advokatuuri liikmestaatuse muutmine vaatlajaliikmest assotsieerunud liikmeks. Samuti valiti uus CCBE presidentuur ning arutati CCBE pikaajalist strateegiat.

24.11.2023 toimus ka Kreeka advokatuuride plenaariumi ja Ateena advokatuuri korraldatud konverents Ateenas, mille raames käsitleti advokatuuride ees seisvaid aktuaalseid probleeme. Esinesid Kreeka advokatuuride plenaariumi ja Ateena advokatuuri esimees Dimitris Vervesos, Ameerika Ühendriikide Advokatuuri eelmine president Deborah Enix-Ross, Saksamaa föderaalne advokatuuri ja Hamburgi advokatuuri asepresident Christian Lemke ning CCBE endine president ja mitmete Prantsuse advokatuuride aupresident Michel Benichou, samuti advokatuuri esimees Imbi Jürgen, kes tegi ettekande advokatuuri ja advokaadikutse korraldusest ning advokaatide kasutatavast digilahendustest Eestis ja vastas arvukatele Kreeka kolleegide küsimustele.

05.12.2023 külastas advokatuuri Moldova delegatsioon parlamendi esindajatest, kohtunikest, prokuröridest ja advokaatidest, kes kuuluvad Moldova uue kriminaalmenetluse seadustiku väljatöötamise töögruppi. Küllastuse eesmärgiks oli tutvumine Eesti kriminaalmenetlusega. Advokatuuri esindasid kohtumisel esimees Imbi Jürgen ning vandeadvokaadid Marko Kairjak ja Silver Reinsaar, kes andsid ülevaate advokatuuri toimimisest ja advokaatide kutsetegevuse põhialustest ning vastasid külaliste küsimustele Eesti kriminaalmenetluse kohta.

## Tulud, kulud, tulem ja peamised finantssuhtarvud

Eesti Advokatuur ei ole kasumit taotlev organisatsioon. Põhilises osas moodustub advokatuuri eelarve advokaatide liikmemaksudest. 2023. aastal oli tulu liikmemaksudest 780 tuhat eurot.

Võrdlevalt kahe viimase kahe aasta advokatuuri liikmemaksudest saadava tulu kasvu suhtarvud:

	2023	2022
Tulu kasv advokatuuri liikmete liikmemaksudest (%)*	21,8	2,9

Tulu liikmemaksudest suureneb tänu liikmeskonna kasvule, kvalifikatsiooni muutumisele ja liikmemaksu suuruse muutumisele alates 01.01.2023.a. Liikmemaks on vandeadvokaatidel 70 eurot kuus ning vandeadvokaatide abidel 55 eurot kuus.

Riigi õigusabi seadusega on Eesti Advokatuuri üheks töövaldkonnaks vähekindlustatud isikutele riigi õigusabi osutamise korraldamine, neile advokaatide määramine, õigusabi osutanud advokaadibüroodele tasu väljamaksmine ja arvestus selle üle. 2023. aastal eraldati riigieelarvega õigusabi osutavate advokaatide tasustamiseks ja avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks kokku 5 260 tuhat eurot (2022. aastal 3 991 tuhat eurot). Riigi õigusabi osutati 2023. aastal mahus 4 994 tuhat eurot (2022. aastal 3 775 tuhat eurot). Riigi õigusabi osutamise korraldamiseks kulus advokatuuril 266 tuhat eurot (2022. aastal 216 tuhat eurot).

Võrdlevalt kahe viimase aasta osutatud riigi õigusabi kasvu suhtarvud:

	2023	2022
Osutatud riigi õigusabi kasv (+), kahanemine (-) (%)*	32,3	-3,8

Kutseühenduse tegevuse seisukohalt oluline finantssuhtarv on lühiajaliste kohustiste kattekordaja, mis näitab käibevarade suhet lühiajalistesse kohustistesse:

	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajaliste kohustiste kattekordaja (kordades)*	1,6	1,6

\* Suhtarvude arvutamisel kasutatud valemid:

- $Tulu\ kasv\ liikmemaksudest\ (\%) = (tulu\ liikmemaksudest\ 2023 - tulu\ liikmemaksudest\ 2022) / tulu\ liikmemaksudest\ 2022 * 100$
- $Osutatud\ riigi\ õigusabi\ kasv\ (+),\ kahanemine\ (-) = (osutatud\ riigi\ õigusabi\ 2023 - osutatud\ riigi\ õigusabi\ 2022) / osutatud\ riigi\ õigusabi\ 2022 * 100$
- $Lühiajaliste\ kohustiste\ kattekordaja\ (kordades) = käibevara / lühiajalised\ kohustised$

## Personal

Eesti Advokatuuri liikmed tegutsevad läbi äriühingute (advokaadibüroode) ega ole advokatuuri töötajad. Advokatuuris töötas 2023. aasta detsembrikuu seisuga 11 koosseisulist töötajat ning lisaks advokatuuri esimees ja aseesimees, kellede põhitöökoht on advokaadibüroos. Advokatuuri organite (juhatuse, aukohtu, kutsesobivuskomisjoni) advokaatidest liikmetele on 2023. aastal makstud hüvitist advokatuuri töös osalemise eest. Kogu palgakulu 2023. aastal oli 475 tuhat eurot, mis jaotub vastavalt (tuh / €):

Koosseisuliste töötajate, esimehe ja aseesimehe palk	345
<i>sh esimees</i>	24
<i>sh aseesimees</i>	12
Lepinguline töö advokatuuri huvides	20

Puhkusetasud	26
Lisa- ja tulemustasud ning organite liikmete hüvitised	84

**Bilanss**

<b>Varad</b>	<b>Lisa</b>	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
<b>Käibevara</b>			
Raha ja pangakontod	2	643 669	519 246
Finantsinvesteeringud	3	70 000	0
Nõuded ja ettemaksud			
Nõuded liikmete vastu	4	40 128	36 256
Sihtfinantseerimise nõuded	5;9	24 310	0
Muud lühiajalised nõuded	6	1 789	1 663
Ettemaksud teenuste eest	7	16 489	18 152
Kokku		<b>82 716</b>	<b>56 071</b>
<b>Käibevara kokku</b>		<b>796 385</b>	<b>575 317</b>
<b>Põhivara</b>			
Immateriaalne põhivara			
Tarkvara	8	5 001	11 877
Kokku		<b>5 001</b>	<b>11 877</b>
<b>Vara kokku</b>		<b>801 386</b>	<b>587 194</b>
<b>Kohustised ja netovara</b>		<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
<b>Kohustised</b>			
Võlad ja ettemaksud			
Võlad tarnijatele		12 370	16 300
Võlad advokaadibüroodele osutatud riigi õigusabi eest	9;10	354 239	183 659
Võlad töövõtjatele	11	11 189	12 742
Maksuvõlad	12	27 622	47 101
Viitvõlad		2	0
Saadud ettemaksud	13	6 683	11 091
Kokku		<b>412 105</b>	<b>270 893</b>
Sihtfinantseerimine			
Sihtfinantseerimise kohustus õigusabiks	9	<b>88 348</b>	<b>80 113</b>
Kokku		<b>88 348</b>	<b>80 113</b>
<b>Lühiajalised kohustised kokku</b>		<b>500 453</b>	<b>351 006</b>
<b>Netovara</b>			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem		236 188	194 753
Aruandeaasta tulem		64 745	41 435
<b>Netovara kokku</b>		<b>300 933</b>	<b>236 188</b>
<b>Kohustised ja netovara kokku</b>		<b>801 386</b>	<b>587 194</b>

## Tulude ja kulude aruanne

<b>Tulud</b>	<b>Lisa</b>	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Annetused ja toetused	14	5 260 438	3 990 677
Tulu liikmemaksudest	14	780 045	640 625
Tegevustulud	14	47 529	55 274
Tulu aukohtu otsustest ja menetluskulude hüvitistest ja viivistest	14	17 112	4 984
<b>Tulud kokku</b>		<b>6 105 124</b>	<b>4 691 560</b>
<b>Teenuste kulud</b>			
Riigi õigusabi osutamine ja korraldamine	16	5 260 439	3 990 677
Kutsekoolituste korraldamine	17	81 340	64 108
Advokaadieksami korraldamine	18	82 816	68 269
Aukohtu tegevus	19	72 615	61 179
Järelevalvetegevus	20	25 106	25 956
Õigusloometegevus	21	51 063	47 125
Välissuhtluse tegevus	22	32 756	34 996
Liikmesusega seotud tegevus	23	114 771	91 081
Kommunikatsioonitegevus	24	69 807	52 553
<b>Teenuse kulud kokku</b>		<b>5 790 713</b>	<b>4 435 944</b>
<b>Põhitegevuse tulem</b>		<b>314 411</b>	<b>255 616</b>
Administreerimine	25	250 800	214 190
<b>Tegevustulem</b>		<b>63 611</b>	<b>41 426</b>
Intressitulu		1 134	9
<b>Aruandeaasta tulem</b>		<b>64 745</b>	<b>41 435</b>

**Rahavoogude aruanne**

	Lisa	2023	2022
<b>Rahavood põhitegevusest</b>			
<b>Tegevustulem</b>		<b>63 611</b>	<b>41 426</b>
Põhivara kulum	8	6 876	6 876
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		-25 948	129 823
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus		149 447	97 801
<b>Kokku rahavood põhitegevusest</b>		<b>193 986</b>	<b>275 926</b>
<b>Rahavood investeerimistegevusest</b>			
Laekunud intressid		437	56
Muud väljamaksed investeerimistegevusest	3	-70 000	0
<b>Kokku rahavood investeerimistegevusest</b>		<b>-69 563</b>	<b>56</b>
<b>Kokku rahavood</b>		<b>124 423</b>	<b>275 982</b>
<b>Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses</b>			
<b>Raha ja raha ekvivalentide muutus</b>		<b>124 423</b>	<b>275 982</b>
<b>Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus</b>	2	<b>643 669</b>	<b>519 246</b>



**Netovara muutuste aruanne**

	<b>Tulem</b>	<b>Netovara kokku</b>
<b>Saldo 31.12.2021</b>	<b>194 753</b>	<b>194 753</b>
Aruandeperioodi tulem	41 435	41 435
<b>Saldo 31.12.2022</b>	<b>236 188</b>	<b>236 188</b>
Aruandeperioodi tulem	64 745	64 745
<b>Saldo 31.12.2023</b>	<b>300 933</b>	<b>300 933</b>

## **Raamatupidamise aastaaruande lisad**

### **Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused**

#### **Üldpõhimõtted**

Eesti Advokatuuri 2023. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Eesti finantsaruandluse standardi kohaselt, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele ning mille nõuded kehtestatakse raamatupidamise seadusega ning mida täpsustab raamatupidamise seaduse § 34 lõike 4 alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määrus.

Majandusaasta algas 1.jaanuaril 2023 ja lõppes 31.detsembril 2023. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

#### **Finantsvara ja –kohustised**

Finantsvaraks loetakse raha, nõudeid ostjate vastu, muid lühiajalisi nõudeid ja lühiajalisi finantsinvesteeringuid. Finantsvaraks loetakse raha, nõudeid ostjate vastu ja muid lühiajalisi nõudeid. Finantskohustisteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühiajalisi võlakohustisi.

Finantsvara ja –kohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustisega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval s.t päeval, mil ettevõtte võtab endale kohustise (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks.

Lühiajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse üle 3-kuulise tähtajaga hoiuseid.

Üle 3-kuulise tähtajaga hoiuseid kajastatakse õiglases väärtuses.

#### **Raha ja raha ekvivalendid**

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse raha pangas. Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid põhitegevusest kaudsel meetodil. Saadud intressid ja makstud intressid on kajastatud investeerimistegevuse rahavoo koosseisus.

#### **Nõuded ostjate vastu**

Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil korrigeeritud soetusmaksumuses.. Liikmetelt ja ostjatelt laekumata nõuded on bilansis hinnatud lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Seejuures hinnatakse iga laekumata nõuet eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni isiku maksevõime kohta.

Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded kantakse kas osaliselt või täielikult kuludesse. Lootusetud nõuded kantakse bilansist välja.

### **Immateriaalse põhivara ja väikevara arvestus**

Immateriaalse põhivara hulka kuuluvad litsentsid, kasutusõigused, tarkvara ja muud füüsilise substantsita varad, mida kutseühendus kasutab teenuste osutamisel või halduseesmärkidel ja kavatseb kasutada pikema perioodi jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus on alates 25000 eurost.

Immateriaalsetel varadel eeldatakse olevat piiratud kasulik eluiga. Juhul kui immateriaalne vara on tekkinud lepingulistest vm õigustest, ei ole vara kasulik eluiga pikem kui nende lepinguliste õiguste kehtivusperiood, kuid võib olla sellest lühem kui kutseühendus planeerib vara kasutada lühema perioodi jooksul. Kui lepingulisi õigusi saab pikendada, võib immateriaalse vara kasulik eluiga hõlmata ka pikendatavat perioodi, eeldusel, et pikendamiseks ei ole vaja teha märkimisväärseid kulutusi.

Immateriaalset vara kajastatakse bilansis siis, kui vara on kutseühenduse poolt kontrollitav, tema kasutamisest saadakse tulevikus majanduslikku kasu ning vara soetusmaksumus on usaldusväärsetel põhjustel mõõdetav.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalse põhivara kulumimäär on 20%, kasuliku eaga 5 aastat. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse vara lõplikul eemaldamisel kasutusest.

Amortiseeritavate immateriaalsete põhivarade lõppväärtuseks loetakse null, v.a juhul kui on äärmiselt tõenäoline, et vara on võimalik pärast selle kasuliku eluea lõppu müüa (nt varale eksisteerib aktiivne turg või kolmandad osapooled on kohustunud vara välja ostma).

Immateriaalse põhivara puhul hinnatakse vara väärtuse langust, kui on ilmnunud asjaolusid, mis viitavad võimalikule väärtuse langusele.

Materiaalseks põhivaraks loetakse üldjuhul majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 10000 eurost. Kutseorganisatsioonil puuduvad materiaalsed põhivarad.

Väikevara on väheväärtuslik vara, mille soetusmaksumus on kuni 10000 eurot. Väikevara kantakse kulusse soetamise hetkel. Raamatupidamises peetakse väheväärtusliku ja pika kasutuseaga väikevarade arvestust bilansiväliselt.

### **Finantskohustised**

Kõik finantskohustised (võlad tarnijatele, võetud laenu, viitvõlad, väljastatud võlakirjad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuulavas summas. Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates aruandekuupäevast või ettevõtte pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva.

### **Tulude arvestus**

Tulu advokatuuri liikmete liikmemaksudest kajastatakse tekkepõhiselt, see on tuluna perioodis, mille eest liikmemaksud on arvestatud. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärsetl mõõta. Tulud kajastatakse siis kui tulude laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärsetl hinnata. Distsiplinaarkaristusena määratud rahatrahvid kajastatakse tuluna tekkepõhiselt määramise kuupäeval. Trahvid võetakse tuluna arvele ainult juhul, kui tulu laekumine hinnatakse tõenäoliseks. Vastasel juhul kajastatakse trahvid kuni laekumiseni bilansiväliselt.

### **Valuutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja –kohustised**

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale arvestusvaluuta. Eesti Advokatuuri arvestusvaluutaks on euro.

Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja –kohustised (rahas tasutavad nõuded ja laenud), hinnatakse aruandekuupäeval ümber arvestusvaluutasse aruandekuupäeval kehtivate Euroopa keskpanga valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasumid ja -kahjumid esitatakse aruandeperioodi tulemiaruanDES.

### **Sihtfinantseerimine**

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbelisi ja teatud tingimustega seotud toetusi tegevuskulude katteks. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et toetuse saaja vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine leiab aset. Tegevuskulude sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisulisi tagasinõude või laekumata jäämise riske. Kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

### **Rahavoogude aruanne**

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil, kus on kajastatud põhitegevusega seotud nõuete muutused ning lühiajaliste kohustiste saldode muutused.

### **Rendiarvestus**

Rendilepinguid kajastatakse kasutusrendina. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tulude ja kulude aruanDES kuluna.

### **Maksustamine**

Kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis raamatupidamiskohustuslasest majandusüksuste arvestuslikku kasumit tulumaksuga. Tulumaksu makstakse erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud majandusüksustel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustisi.

**Lisa 2. Raha ja pangakontod**

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Arvelduskontod	583 669	519 246
Tähtajaline hoius kuni 3 kuud	60 000	0
<b>Kokku</b>	<b>643 669</b>	<b>519 246</b>

**Lisa 3. Finantsinvesteeringud**

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Tähtajaline hoius üle 3 kuu	70 000	0
<b>Kokku</b>	<b>70 000</b>	<b>0</b>

**Lisa 4. Nõuded liikmete vastu**

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Laekumata liikmemaksud	40 128	36 256
<b>Kokku</b>	<b>40 128</b>	<b>36 256</b>

**Lisa 5. Sihtfinantseerimise nõuded**

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Laekumata toetus riigi õigusabi korralduskulude katteks (lisa 9)	24 310	0
<b>Kokku</b>	<b>24 310</b>	<b>0</b>

**Lisa 6. Muud lühiajalised nõuded**

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Liikmetega seotud nõue	725	1 508
Töövõtjatega seotud nõuded	367	155
Laekumata intressinõue	697	0
<b>Kokku</b>	<b>1 789</b>	<b>1 663</b>

**Lisa 7. Ettemaksed teenuste eest**

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Ettemakstud üür (deposiit)	2 663	4 994
Ettemakstud perioodika	666	585
Ettemakstud sporditoetused	1 286	1 026
Ettemakstud kindlustus	136	124
Ettemakstud lähetus	0	180
Ettemakstud domeeni kulud	15	25
Ettemakstud liikmemaksud	11 723	11 218
<b>Kokku</b>	<b>16 489</b>	<b>18 152</b>

**Lisa 8. Immateriaalne põhivara**

(eurodes)

	Tarkvara	Kokku
<b>Saldo seisuga 31.12.2022</b>		
<b>Soetusmaksumus</b>	78 786	78 786
Akumuleeritud kulum	-66 909	-66 909
<b>Jääkmaksumus</b>	<b>11 877</b>	<b>11 877</b>
<b>2023. a toimunud muutused</b>		
Amortisatsioonikulu	-6 876	-6 876
<b>Saldo seisuga 31.12.2023</b>		
<b>Soetusmaksumus</b>	78 786	78 786
Akumuleeritud kulum	-73 785	-73 785
<b>Jääkmaksumus</b>	<b>5 001</b>	<b>5 001</b>

**Lisa 9. Sihtfinantseerimine riigi õigusabiks ja avalik-õiguslikeks ülesanneteks**

(eurodes)

	2023	2022
<b>Sihtfinantseerimise nõue (-)/kohustus (+) riigi õigusabiks aasta alguses</b>	<b>80 113</b>	<b>-110 859</b>
Riigieelarveline eraldis õigusabiks aruandeaastal	5 000 000	4 181 649
Intressid riigi eelarve eraldise kontole	2 589	0
Advokaadibüroode poolt osutatud riigi õigusabi (lisa 14,16)	- 4 994 354	- 3 775 111
<i>sh 31.12. seisuga advokaadibüroodele välja maksmata riigi õigusabi arved (lisa 10)</i>	<i>354 239</i>	<i>183 659</i>
<b>Sihtfinantseerimise nõue (-)/kohustus (+) riigi õigusabiks aasta lõpus</b>	<b>88 348</b>	<b>80 113</b>

<b>Sihtfinantseerimise nõue (-)/kohustus (+) avalik-õiguslikeks ülesanneteks aasta alguses</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Tulu avalik-õiguslikest ülesannetest (lisa 14,15)	266 084	215 566
Laekumised avalik-õiguslikeks ülesanneteks	241 774	215 566
<b>Sihtfinantseerimise nõue (-)/kohustus (+) avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks aasta lõpus</b>	<b>-24 310</b>	<b>0</b>

### Lisa 10. Võlad osutatud riigiõigusabi eest

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Advokaadibüroodele osutatud riigi õigusabi eest (lisa 9)	354 239	183 659
<b>Kokku</b>	<b>354 239</b>	<b>183 659</b>

### Lisa 11. Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Puhkusereserv	11 189	12 742
<b>Kokku</b>	<b>11 189</b>	<b>12 742</b>

### Lisa 12. Maksukohustised

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Sotsiaalmaks	16 149	27 435
Kinni peetud füüsilise isiku tulumaks	8 970	15 542
Töötuskindlustuse maks	1 037	1 538
Kogumispensioni maks	673	1 285
Tulumaks	793	1 301
<b>Kokku</b>	<b>27 622</b>	<b>47 101</b>

**Lisa 13. Saadud lühiajalised ettemaksed**

(eurodes)

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Toetused biograafia väljaandmiseks	2 780	6 110
Annetused Ukraina Riiklikule Advokatuurile	0	1 475
Liikmemaksude ettemaksed	3 903	3 506
<b>Kokku</b>	<b>6 683</b>	<b>11 091</b>

**Lisa 14. Tulud**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
<b>Annetused ja toetused kokku</b>	<b>5 260 438</b>	<b>3 990 677</b>
tulu riigieelarvest õigusabiks (lisa 9,16)	4 994 354	3 775 111
tulu riigieelarvest tegevuskulude sihtfinantseerimiseks (lisa 15)	266 084	215 566
<b>Liikmetelt saadud tasud</b>	<b>780 045</b>	<b>640 625</b>
<b>Tegevustulud</b>	<b>64 641</b>	<b>60 258</b>
tulu eksamil osalemise eest	42 250	45 000
tulu koolitusteenusest	1 080	3 040
tulu kvaliteedijuhtimise tunnistuse väljaandmisest	3 920	7 050
tulu raamatute müügist	0	84
tulu muudest allikatest	279	100
tulu menetluskulude hüvitamisest	4 793	3 784
tulu aukohtu otsuse alusel	12 250	1 200
tulu viivistest	69	0
<b>Kokku</b>	<b>6 105 124</b>	<b>4 691 560</b>

**Lisa 15. Tegevuskulude sihtfinantseerimine**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
<b>Riigieelarveline eraldis avalik-õigusliku ülesande täitmiseks s.o. riigi õigusabi osutamise korraldamiseks (lisa 14)</b>	<b>266 084</b>	<b>215 566</b>
<b>Eraldise kasutamine</b>		
palgakulu (sh sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks)	219 189	172 535
üüri- ja kommunaalkulud	19 564	18 431
kantselei- ja halduskulud	10 340	24 600
lapsi esindavate advokaatide koostöö koos lektorite tasudega	15 341	0
büroode lõpetamisega seotud kulud	1 650	0
<b>Kokku</b>	<b>266 084</b>	<b>215 566</b>



**Lisa 16. Riigi õigusabi osutamine ja korraldamine**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Riigi õigusabi osutamise kulud advokaatidele (lisa 9,14)	4 994 354	3 775 111
Tööjõukulud	163 927	129 245
Tööjõu maksukulu	55 261	43 290
Üüri- ja kommunaalkulud	19 564	18 431
IT teenused	4 613	5 855
Büroo- ja halduskulud	5 728	5 575
Lapsi esindavate advokaatide koolitus koos lektorite tasudega	15 341	0
RÕA majandusmudeli toimimise analüüs	0	7 000
RÕA osutanud büroode lõpetamisega seotud kulud	1 650	4 600
RÕA kriisikommunikatsiooni teenus	0	1 570
<b>Kokku</b>	<b>5 260 438</b>	<b>3 990 677</b>

**Lisa 17. Kutsekoolituse korraldamine**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Tööjõukulud	21 992	16 991
Lepinguliste töötajate tasu	5 485	5 900
Kutsesobivuskomisjoni hüvitis	8 120	5 000
Tööjõu maksukulu	12 027	9 427
Koolituse veebiülekanne ja järele vaatamise kulud	12 936	14 263
Lektorite teenus	4 094	800
ADex täiendusõppeportaali parendus ja hooldus	6 219	4 404
ADex täiendusõppeportaali kulum	3 438	3 438
Kohtutega jagatud koolitused	3 279	0
Koolitusruumide üür	3 126	3 452
Muud	624	433
<b>Kokku</b>	<b>81 340</b>	<b>64 108</b>

**Lisa 18. Advokaadieksami korraldamine**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Tööjõukulud	17 720	16 707
Lepinguliste töötajate tasu	900	800
Kutsesobivuskomisjoni hüvitis	20 880	15 000
Tööjõu maksukulu	13 351	10 981
ADex eksamikeskkonna parendus ja hooldus	9 675	4 965
ADex täiendusõppeportaali kulum	3 438	3 438
Eksami kaasuste ja ülesannete koostamise kulud	10 277	12 078
Eksamiruumide üür	4 390	2 927
Õigusteenuse kulud	765	0
Muud	1 420	1 373
<b>Kokku</b>	<b>82 816</b>	<b>68 269</b>

**Lisa 19. Aukohtu tegevus**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Tööjõukulud	31 707	25 708
Aukohtu hüvitis	21 000	20 000
Tööjõu maksukulu	17 815	15 431
Väljamõistetud nõuete kulu	155	0
Riigilõivud	70	40
Õigusteenuse kulud	360	0
Aukohtu nõude mahakandmine	1 508	0
<b>Kokku</b>	<b>72 615</b>	<b>61 179</b>

**Lisa 20. Järelevalve tegevus**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Tööjõukulud	17 943	17 044
Tööjõu maksukulu	6 065	5 735
Muud	85	210
Büroode lõpetamisega seotud kulud	1 013	2 967
<b>Kokku</b>	<b>25 106</b>	<b>25 956</b>

**Lisa 21. Õigusloome tegevus**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Tööjõukulud	28 048	22 082
Tööjõu maksukulu	9 480	7 464
Metoodiline töö	0	2 755
Õigusemõistmise nädala kulud	0	1 211
Toetused	7 670	6 000
Kommunikatsioonitegevus	2 761	2 383
Riigikohtuga koostöö ümarlaud	2 736	0
Muud	368	175
Õigusteadlaste päevade toetus ja osalemine	0	3 703
Karjäärimesil osalemine	0	1 352
<b>Kokku</b>	<b>51 063</b>	<b>47 125</b>

**Lisa 22. Välissuhtluse tegevus**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Tööjõukulud	7 726	7 329
Tööjõu maksukulu	2 612	2 474
Liikmemaksud	11 866	11 437

Tõlkekulu	114	24
Lähetuste kulud	10 426	9 599
Toetus Ukraina piirkondlikele advokatuuridele	0	4 073
Muud	12	60
<b>Kokku</b>	<b>32 756</b>	<b>34 996</b>

### Lisa 23. Liikmesusega seotud tegevus

(eurodes)

	2023	2022
Tööjõukulud	30 929	29 193
Tööjõu maksukulu	10 306	9 817
Liikmete vastuvõtukulu	1 422	2 225
Liikmete andmebaasi kulu	8 657	2 386
Ostetud juriidilised teenused	0	1 020
Ühisüritused	57 618	44 009
Advokatuuri märgid	3 396	0
Tänuüritus Lastekaitse Liidu koostevuse eest	1 993	0
Liikmemaksu kohustuse mahakandmine	165	0
Muud	285	2 441
<b>Kokku</b>	<b>114 771</b>	<b>91 081</b>

### Lisa 24. Kommunikatsioonitegevus

(eurodes)

	2023	2022
Tööjõukulud	17 110	17 414
Tööjõu maksukulu	5 783	5 853
Kommunikatsioonitegevus	24 845	22 476
Digitaalne aastaraamat	0	4 200
Kodulehe hooldus- ja parenduskulu	16 180	313
Esinduskulud	811	572
Ajakirjandus	1 591	1 546
Meediamonitoring	3 130	0
Muud	357	179
<b>Kokku</b>	<b>69 807</b>	<b>52 553</b>

**Lisa 25. Administreerimine**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Tööjõukulud	54 837	52 501
Aasta hüvitis	19 800	7 000
Tööjõu maksukulu	25 156	19 864
Üüri- ja kommunaalkulud	33 621	27 701
Istungite ja koosolekute kulud	4 882	5 073
Dokumendihalduse- ja riigiarhiivikulud	7 869	2 074
IT haldusteenus	12 388	19 992
Auditeerimise kulu	3 000	2 880
Üldkogu läbiviimine	21 595	30 047
IT turvaprotsesside auditikulud	6 547	3 960
IT nõustaja teenus veebikeskkondade hoolduseks	10 080	10 080
IT tehnika soetus	9 812	3 385
Halduskulud	10 896	6 252
Büroo- ja sidekulud	4 074	4 594
Koolituskulu	2 261	3 556
Ühistegevuse kulu	7 124	7 227
Personalivärbamise kulu	2 232	2 232
Parkimisteenus	1 491	1 497
Tervise edendamise kulu	4 453	4 545
Kontorimööbli kulu	8 682	0
<b>Kokku</b>	<b>250 800</b>	<b>214 190</b>

**Lisa 26. Tööjõukulud**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Koosseisuliste töötajate palgakulu	345 390	294 593
Puhkusetasud	25 992	24 198
Haiguhüvitis	0	1 290
Lepinguline tasu töö eest advokatuuri huvides	19 560	8 571
Lisatasud ja aasta hüvitised	83 782	59 262
Sotsiaalmaksud	160 087	130 335
<b>Kokku</b>	<b>634 811</b>	<b>518 249</b>
<b>Aasta keskmine töötajate arv</b>	<b>9</b>	<b>10</b>

**Lisa 27. Kasutusrent**

(eurodes)

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Üüripinnad	38 502	33 690
Koopiamasina kasutusrent	662	520
<b>Kasutusrendikulu kokku</b>	<b>39 164</b>	<b>34 210</b>

Advokatuur üüris aruandeperioodil kasutusrendi tingimustel kontoripinda. Kontoripinna üürileping on tähtajaline ja kehtib kuni 31.12.2024. a. Advokatuur ja üürileandja on kokku leppinud, et lõpetavad üürilepingu 19.06.2024.

Advokatuur rendib kasutusrendi tingimustel koopiamasinat. Kasutusrendileping on tähtajaga 31.12.2027.

**Lisa 28. Tehingud seotud osapooltega**

Kõik ostetud teenused advokatuuri liikmetega seotud äriühingutelt on tehtud juhatuse poolt kooskõlastatud hindadega. Kõik advokatuuri liikmed on maksnud üldtingimustel liikmemaksu ja tasunud koolituste eest.

Vastavalt olulisusele on Eesti Advokatuuri aastaaruande koostamisel loetletud seotud osapoolteks:

- tegevjuhtkonda;
- eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid.

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Juhatus liikmetega seotud ettevõtete poolt osutatud riigi õigusabi tasu ja kulud	80 655	64 122
Juhatus liikmetega seotud ettevõtte poolt osutatud õigusabi teenuse kulud	2 663	7 567
<b>Kokku</b>	<b>83 318</b>	<b>71 689</b>

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Kohustised juhatuse liikmetega seotud ettevõtetele osutatud riigi õigusabi eest	2 590	228
Nõuded juhatuse liikmetega seotud ettevõtete vastu liikmemaksude osas	7 070	5 818
<b>Kokku</b>	<b>9 660</b>	<b>6 046</b>

**Seotud isikute tööjõu- ja hüvitisekulu**

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Tegevjuhtkonna tööjõu- ja hüvitisekulu koos sotsiaalmaksudega	128 222	116 319
<b>Kokku</b>	<b>128 222</b>	<b>116 319</b>

## Juhatusel allkirjad 2023. aasta majandusaasta aruandele

Juhatus on koostanud ja kinnitanud 2023. aasta raamatupidamise aastaaruande, mis koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest ja sõltumatu vandeaudiitori aruandest. Juhatus on aastaaruande üldkogule esitamiseks heaks kiitnud.

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Esimees

Imbi Jürgen

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Aeesimees

Peeter Kutman

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Juhatusel liige

Kadri Kallas

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Juhatusel liige

Indrek Sirk

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Juhatusel liige

Risto Hübner

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Juhatusel liige

Toomas Vaher

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Juhatusel liige

Kaspar Lind

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Juhatusel liige

Dmitri Školjar

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Juhatusel liige

Triin Toom